

Προς μητροπολιτική διαχείριση;

Η Θεσσαλονίκη δεν χρειάζεται "μόνο μικρές ανάσες" και "αναπλάσεις". Για τον σχεδιασμό της πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψη τόσο την ιστορία της πόλης όσο και την ευρωπαϊκή εμπειρία. Πρέπει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις της νέας εποχής και να επιδείξει δημιουργικότητα, μέσα από ένα νέο σχεδιασμό.

Χρειάζονται συνδυαστικές αναπτύξεις για την ανάδειξη της μητροπολιτικής Θεσσαλονίκης, συνολική στρατηγική και όχι συρραφή αποσπασμάτων.

Χρειάζεται νέα διαχείριση της σχέσης ανάμεσα στην οικοδομημένη επιφάνεια και στον δημόσιο χώρο.

Χρειάζεται λοιπόν συλλογική και ανοιχτή διαδικασία, καθ' όλη τη διάρκεια του σχεδίου, να κάνει με το Ρυθμιστικό, τα Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια τις Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου

τις χρήσεις γης και την μείωση των συντελεστών δόμησης το στρατηγικό σχέδιο τους διαγωνισμούς για την ανάδειξη του παραλιακού μετώπου και των προβλητών που έχουν σχεδιάσει αρχιτέκτονες διεθνούς κύρους και που έχουν μείνει αναξιοποίητοι.

Έχει να κάνει με την ανάπτυξη μιας νέας κεντρικότητας στη δυτική Θεσσαλονίκη, την άλλη πόλη, που σχετίζεται με την υλοποίηση του σχεδιασμού για την αξιοποίηση των στρατοπέδων.

Έχει να κάνει με την προοπτική διεκδίκησης της EXPO για το 2012.

Έχει να κάνει με την διαμόρφωση του περιβάλλοντος που θα υποβοηθήσει την ανάπτυξη ενός πεδίου οικονομικών δράσεων και επενδύσεων και την μετατροπή της ως πόλη ενθάρρυνσης και ανάπτυξης καινοτομίας.

Οι Φορείς που βαρύνονται με τον σχεδιασμό

της μητροπολιτικής περιοχής φέρουν να αναλάβουν πρωτοβουλίες για μία νέα σύνθεση, μια νέα πολεοδομική θεώρηση μακριά από εντυπωσιασμούς της στιγμής.

Η σύνθεση αυτή μπορεί και πρέπει να προκύψει από την διενέργεια ενός διεθνούς πολεοδομικού-αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, με συνθετικές προσεγγίσεις, για ένα ρυθμιστικό και πολεοδομικό σχέδιο για την μητροπολιτική περιοχή.

Αναζητείται λοιπόν μια πολιτική βούληση για την πραγμάτωση συνολικής στρατηγικής αναβάθμισης, με συλλογική και ανοιχτή διαδικασία. Η προοπτική της Μητροπολιτικής Θεσσαλονίκης και η ιστορία των 100 χρόνων της επιβάλλουν, την επανεμφάνισή της με ένα νέο πρόσωπο που θα της ξαναδώσει το στίγμα που είχε διαχρονικά στον Ευρωπαϊκό χάρτη.

Πρέπει επομένως να ανοίξει η ατζέντα του μέλλοντος και να διατυπωθεί το νέο αναπτυξιακό όραμα.

Ι. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στο τοπίο της παγκοσμιοποίησης - που συμπεριλαμβάνει τον ανταγωνισμό των Περιφερειών και Πόλεων- τίθεται με νέους όρους το ζήτημα της αστικής ταυτότητας.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση παρεμβάσεων κλίμακας πρέπει να στοχεύουν:

«Στην αναζωογόνηση της αναπτυξιακής προοπτικής της πόλης»

«Στην ενσωμάτωση επί μέρους σχεδίων και προγραμμάτων σε ένα συναρθρωμένο σχεδιασμό για ολόκληρη τη μητροπολιτική Θεσσαλονίκη».

Ας υπενθυμίσαμε ορισμένες πτυχές που συνέβαλαν στο σχεδιασμό της Θεσσαλονίκης:

Το 1997 στη Θεσσαλονίκη Π.Π της Ευρώπης, υλοποιήθηκε ένα πρόγραμμα πολιτιστικών και κοινωνικών υποδομών, αξιόλογο που αναδιοργάνωσε τη γεωγραφία του ΠΣΘ.

Το στρατηγικό σχέδιο βιώσιμης ανάπτυξης αξιοποίησε τα διδάγματα από τη διαχείριση της Π.Π., την ευρωπαϊκή εμπειρία και έθεσε ως στόχο την ένταξη των πρωτοβουλιών δημοσίου και ιδιωτικού τομέα σε ένα ενιαίο - συνολικό πλαίσιο. Οριοθετήθηκε ως η κοινή διακήρυξη της συμμαχίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη της μητροπολιτικής περιοχής, από όλους τους φορείς της Θεσσαλονίκης.

Την ανάπλαση περιοχής Λαχανοκηπών και ανάδειξη του θαλάσσιου μετώπου κατά μήκος της δυτικής πύλης της Θεσσαλονίκης, πρόγραμμα που βρίσκεται σε εξέλιξη. Έχει ως στόχο την:

"Ενιαία αντιμετώπιση πολεοδομικού σχεδιασμού της περιοχής ως υπερτοπικού κέντρου

"Χωροθέτηση και υποδοχή κεντρικών λειτουργιών

"Προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων και η προβλεπόμενη διαδικασία θα οριοθετηθεί από την:

"Προκήρυξη διεθνούς πολεοδομικού - αρχιτεκτονικού διαγωνισμού και ανάδειξη μελετητικών σχημάτων

"Εκπόνηση ειδικής μελέτης πολεοδομικής και αρχιτεκτονικής οργάνωσης

"Θεσμοθέτηση του προγράμματος με Νόμο, ως ειδικό κεφάλαιο του Ρυθμιστικού Σχεδίου

Την ολοκληρωμένη αστική ανάπλαση του βορειοδυτικού τμήματος στη δυτική Θεσσαλονίκη.

"Η υποβαθμισμένη δυτική Θεσσαλονίκη μετά το '97 "παρέλαβε" σημαντική υπερτοπική σημασία με έργα όπως ο πολυχώρος στη Μονή Λαζαριστών, το θέατρο στο Νταμάρι, η γενική διαμόρφωση του Επταπυργίου και μεγάλος αριθμός πολιτιστικών χώρων στους Δήμους.

"Η προοπτική ταυτίζεται με τη δυναμική παρουσία / λειτουργία της Αναπτυξιακής Εταιρείας Β/Δ Θεσσαλονίκης, που σκοπό έχει τη διαχείριση των μητροπολιτικών προβλημάτων στο επίπεδο του σχεδιασμού και της υλοποίησης στρατηγικής για την ανάπτυξη.

"Η αξιοποίηση των στρατοπέδων με την ολοκλήρωση των πολεοδομικών / αρχιτεκτονικών/ οικονομοτεχνικών μελετών και την έναρξη της φάσης των έργων θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για μια νέα αστικότητα στη δυτική περιοχή.

"Η προοπτική υλοποίησης έργων και δράσεων με προϋπολογισμό και πηγές χρηματοδότησης μέσα από ένα τοπικό στρατηγικό σχέδιο ανάπτυξης, που αναπτύσσεται σε τρεις (3) άξονες:

- α. οικονομία - ανάπτυξη
- β Περιβάλλον - υποδομές - ποιότητα ζωής
- γ. Κοινωνική συνοχή - απασχόληση - πολιτισμός - αθλητισμός

Ειδικότερα για την πολεοδομική - οικιστική αναβάθμιση της περιοχής, πρέπει να επικεντρωθούμε στις ακόλουθες θεματικές περιοχές:

- Αξιοποίηση - ανάπλαση στρατοπέδων
- Ανάδειξη θαλάσσιου μετώπου περιοχής - Μενεμένης - λαχανοκήπων - ΟΛΘ
- Ολοκλήρωση κυκλοφοριακών υποδομών
- Μελέτες - έργα στα πλαίσια του "Δυτικού Τόξου".

Ως γενικό συμπέρασμα προκύπτει πως η εν γένει προσπάθεια πρέπει να λάβει ό-

ΚΑΤΟΙΚΟΣ

Α Μ Π Ε Λ Ο Κ Η Π Ω Ν

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 031 /ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2007/ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ ΤΙΜΗ € 0,01 ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ

Θανάσης Κ. Παπάς
αρχιτέκτων

λα τα χαρακτηριστικά της εξωστρέφειας κι αποδοχής νέων ιδεών και προσεγγίσεων, καθώς πρέπει να αναλογιστούμε πως η Θεσσαλονίκη θα είναι τόπος μετασχηματισμών, κατάθεσης νέων ιδεών και προτάσεων

που όλες αυτές μαζί θα ανασυγκροτήσουν τη μητροπολιτική περιοχή καθιστώντας την ως μια σύγχρονη ευρωπαϊκή πόλη ανοικτών οριζώντων μέσα σε ένα ευρωπαϊκό περιβάλλον των πόλεων και των περιφερειών.

II. Ο ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΣΤΑ ΔΥΤΙΚΑ-ΔΥΤΙΚΟ ΤΟΣΟ-ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ

Η δομή της δυτικής Θεσσαλονίκης, με το σοβαρό έλλειμμα σε διαμορφωμένους δημόσιους ανοικτούς χώρους, μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία και το υπόβαθρο εφαρμογής νέων στρατηγικών σχεδιασμού με καινοτόμα εργαλεία πολεοδομικής διαχείρισης, διαφοροποιούμενα από τρεχούσης φύσεως αντιμετώπισεις, που να εκτείνονται πέρα από τον παραδοσιακό αστικό σχεδιασμό.

Με τη διενέργεια του πανευρωπαϊκού αρχιτεκτονικού διαγωνισμού EUROPLAN δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις για την αξιοποίηση του ελεύθερου χώρου, την αναδιοργάνωση του αστικού ιστού και τη νέα επικοινωνία των περιφερειακών Δήμων.

Ταυτόχρονα, η μελέτη για την "Αξιοποίηση των Στρατοπέδων", αποτελεί σημείο τόνσης για τη μελετητική πρόωθηση του θέματος και στη συνέχεια την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών εφαρμογής.

Προς την κατεύθυνση αυτή, η σύσταση και η λειτουργία της "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ Α.Ε." μεταξύ των Δήμων της Βορειοδυτικής Θεσσαλονίκης και οι ενέργειες που αυτή θα προωθούσε, για ένα στρατηγικό σχε-

διασμό της δυτικής Θεσσαλονίκης, θα μπορούσε να προσφέρει το πλαίσιο για την υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος αστικής ανάπτυξης.

Η ανάπτυξη των στρατοπέδων και η ανάπτυξη ενός διαδημοτικού δικτύου δημόσιων χώρων ήταν και εξακολουθεί να είναι το ζητούμενο.

Έγινε αξιολόγηση του νευραλγικού ρόλου της περιοχής, ως κέντρο / πύλης των Βαλκανίων κι επιχειρήθηκαν σχεδιαστικές προσεγγίσεις για :

- χωροθέτηση περιοχών κατοίκησης
- κατασκευή συλλογικών χώρων πρασίνου και θεματικών πάρκων
- δημιουργία αθλητικών χώρων, γραφείων, δημόσιων κτιρίων, κτιρίων αναψυχής και πολιτισμού
- ανάπτυξη του εμπορίου και των εξυπηρετήσεων
- δημιουργία ενός βαλκανικού εμπορικού κέντρου σε επί μέρους διαθέσιμες στρατιωτικές εκτάσεις.

Στις προτάσεις οι περιοχές των στρατοπέδων, θεωρήθηκαν ως τα αστικά κενά, τα εστιακά σημεία ανάπτυξης, που είναι ικανά να δημιουργήσουν ένα σύστημα τοπικών και μητροπολιτικών δημοσίων χώρων για το μετασχηματισμό και την αστική συνεκτικότητα της περιοχής.

Ο σχεδιασμός των στρατοπέδων πρέπει να συνθέτει τα στοιχεία ενός συνολικού σχεδίου, για ευρείες αστικές αναπλάσεις του Π.Σ.Θ. και ιδιαίτερα της δυτικής Θεσσαλονίκης, που θα μετατρέψει τις κατευθύνσεις σε δεσμευτικούς κανόνες, σε αστικό σχέδιο για την Β.Δ. Θεσσαλονίκη.

Ο κατατεμαχισμός των διατιθέμενων χώρων και η αποσπασματική μελέτη-υλοποίηση έργων, ακυρώνει ήδη την προσπάθεια, η οποία πρέπει να είναι ενιαία, με συγκρο-

τημένα δομικά χαρακτηριστικά κι ενταγμένη σε μία ευρύτερη διαδικασία αστικών αναπλάσεων στο Π.Σ.Θ.

Η εμμονή για διακρίβωση των προτεινομένων χρήσεων και η οριστικοποίηση προδιαγραφών για προκήρυξη αρχιτεκτονικών διαγωνισμών, η διερεύνηση και οριστικοποίηση ενός σαφούς επιχειρηματικού σχεδίου για την λειτουργία των χώρων, στηρίζεται στην διαπίστωση πως το δυτικό τόξο μπορεί και πρέπει να λειτουργήσει μόνο ως βασικός άξονας του στρατηγικού σχεδίου για την βιώσιμη ανάπτυξη της Θεσσαλονίκης, δημιουργώντας δομές χωρικής ανάπτυξης και διακυβέρνησης, που θα εξυπηρετήσουν τον νέο μητροπολιτικό ρόλο της Θεσσαλονίκης.

Τα επί μέρους έργα, τα μερεμέτια, η εγκατάσταση χρήσεων λόγω πιεστικών αναγκών αλλά κυρίως λόγω της κεκτημένης ταχύτητας για ένα συνηθισμένο-και επί σειρά ετών ακολουθούμενο- αλλά κακώς εννοούμενο σχεδιασμό, θα μετατρέψει και αυτούς τους χώρους των στρατοπέδων, σε ομοίωμα του με επάρκεια διατιθέμενου αστικού χώρου, που κατά τα άλλα επιθυμούμε να μετατρέψουμε δραστικά, που σκεφτόμαστε να αναβαθμίσουμε, αλλά εν πολλοίς ακολουθούμε την πεπατημένη!

III. ΕΝΑ ΕΙΔΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΑΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΤΑ

Σημαντικά θέματα που μπορούν να συγκροτήσουν ενοποιημένες παρεμβάσεις της αυτοδιοίκησης και να επιφέρουν μεταβολή στην αισθητική του αστικού χώρου αναβαθμίζοντας το πολεοδομημένο περιβάλλον είναι:

1. Η ανάπτυξη του αστικού πρασίνου, μέσα από την εκπόνηση και υλοποίηση ενός ειδικού προγράμματος
2. Η αναδιαμόρφωση των αύλειων χώρων των σχολικών συγκροτημάτων.
3. Η ενιαία σήμανση σε όλο το ΠΣΘ. Νέα σήμανση των ορίων των Δήμων, νέοι ηλεκτρονικοί πίνακες και χάρτες σε επιλεγμένα σημεία των Δήμων.
4. Η εκπόνηση ειδικής μελέτης για την τοποθέτηση πινακίδων εμπορικής διαφήμισης για όλους τους Δήμους του ΠΣΘ και η ενιαία έγκριση από την ΕΠΑΕ και τα Δημοτικά Συμβούλια όλων των Δήμων του ΠΣΘ
5. Η υλοποίηση προγράμματος για την απομάκρυνση του "δάσους κεραίων" από τις πολυκατοικίες και υπογειοποίησης των δικτύων των οργανισμών κοινής ωφέλειας, με προτεραιότητες και εξειδικεύσεις.

Όλα τα παραπάνω μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν σημείο συνάντησης των Δήμων, ώστε από κοινού να υπάρξει ένα λιτό - ευέλικτο πρόγραμμα στο οποίο να κληθούν οι αρχιτέκτονες, μέσω μικρών αρχιτεκτονικών διαγωνισμών, να καταθέσουν προτάσεις προς υλοποίηση. Ακόμα πρέπει να βρεθούν σημεία συνεργασίας Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα ώστε να κατοχυρώσουμε την επιτυχία του.

Θεσσαλονίκη Μάρτιος 2007